

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

Articulus IV. De actibus moralibus ut meritorijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

ARTICULUS IV.

DE

Actibus moralibus, & meritorijs.

648. **D**E fide est contra Lutherum, & Calvinum hominem viatorem posse cooperari gratiæ divinæ ad comparandam sibi salutem æternam ex illo Sap. 5. *Fusti in perpe-*

tuum vivent, & apud DEUM est merces eorum: & Mat. h. 5. Merces copiosa est apud DEUM. Id ipsum definivit Trid. Sess. 6. c. 32.

§. I.

Quid, est Quotuplex sit meritum?

Dico primo, meritum ut sic est opus cedens in honorem, sive in obsequium alterius ex se potens illum movere ad id munere aliquo compensandum. Unde meritum materialiter sumptum est ipsum opus: sumptum verò formaliter, sive pro forma, quæ denominat id meritorium, eique dat valorem, est ipsa bonitas operis de se inductiva voluntatis alterius ad illud compensandum aliquo munere. Ratio, quod nullum opus sit dignum remuneratione, nisi cedat in obsequium, bonumque retribuente.

dicitur naturale, si sit viribus naturæ elevatis per gratiam, vocatur supernaturale: quando opus æquat valorem præmij, est meritum condignum si verò valor ejus sit inferior valore præmij est meritum congruum.

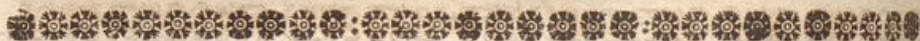
649. Dico secundò: meritum dividi in naturale, & supernaturale, & utrumque in meritum congruum, ac condignum, si opus sit viribus naturæ,

Dico tertid: meritum supernaturale condignum est, quod est æquale præmio supernaturali, hoc vocatur meritum ex justitia ab illis Doctoribus qui conveniunt, quod DEUS suppositi suæ promissione de compensandis bonis operibus, teneatur ex justitia rigorosa, sive commutativa conferre promissum præmium, & contra Doctores asserentes DEUM non posse obligari creaturæ ex stricta justitiâ, ajunt: DEUM teneri duntaxat ex fidelitate,

tate, & iustitia providentiali, vi ejus DEUS ut providus gubernator providet creaturæ rationali de cunctis bonis illi proportionatis citra jus Creaturæ inexistentis ad ejusmodi bona, aut ex iustitia distributiva præmiorum secundum mensuram meritorum sine obligatione servandi proportionem præmij cum merito, ab hac enim obligatione DEUS titulo supremi Dominij est exemptus per tradita in *Dissert. de jure & just. à num. 18.* contra alios.

Dico quartò: meritum supernaturale congruum est actus supernaturalis cedens in honorem DEI potens eundem

movere ad id compensandum aliquo munere excedente valorem meriti, atque adeo vis motiva hujus non potest esse exactiva retributionis, prout eam exigit meritum condignum: sic actus charitatis, aut contritionis perfectæ in peccatore meretur duntaxat de congruo gratiam sanctificantem, id est, inest illi quædam congruitas, & decencia ad hoc præmium, non tamen exigit gratiam: similiter iusti congruè merentur gratiam finalem, quæ eam exigant. Ratio horum omnium est communis Doctorum sensus,

§. II.

De Differentia meriti à Satisfactione, impetratione, & dispositione morali,

650. **M**ultum in hac quæstione immiseri de voce notat cum alicuius Izquierdo de DEO. D. 42. à num. 69. sæpe à Concilijs, & Patribus impetratio sumitur pro merito congruo, ac etiam pro dispositione morali: nam contritio est dispositio morali ad justificationem, & hujus meritoria de congruo, quæ tamen etiam est impetratoria juxta Trid. Sess. 14. cap. 4. *Fuit autem, ait, tempore quavis ad impetrandam peccatorum veniam hic contritionis motus necessarius, & Aug. Epist. 105. dicit: Nec ipsa peccatorum remissio sine aliquo merito est, si fides hanc impetret.*

Meritum quæ tale respicit præmium sibi, aut alteri conferendum: est contra dispositio morali ut talis est tantum quædam adaptatio subjecti ad gratiã velut formam, aut ad munus aliud: nihilominus dispositio supernaturalis positiva exigitiva formæ nunquam est separabilis à merito congruo, quo sensu est vera opinio Suarez docentis; moralem dispositionem non distingui à congruo merito; si enim actus supernaturalis titulo adaptationis subjecti exigit formam sanctificantem, potiore jure exigit illam titulo honestatis, à quo procedit ea subjecti aptitudo exigentia: non est juridico (id est tanta, cui DEUS ex stricta iustitia deberet fati-

face-

facere, si capax esset tantæ obligationis) qualis inest soli merito condigno, sed longæ inferior, cui DEUS non satisfaciendo nullam faceret injuriam etiam dato, quod capax esset strictæ justitiæ. Et ideo potius merito de congruo, quàm condigno tribuitur nomen impetrationis: sicut enim rei petitiæ impetratio tota potius innititur libertati exaudientis petitionem, ita meritum congruum potius ex libertate præmiantis, quàm ob intrinsecam honestatem consequitur præmium.

652. Etsi quodvis opus supernaturale honestum prout alliciens voluntatem divinam sit impetratorium, stricta tamen impetratio convenit soli orationi, seu petitioni, ac obsecrationi. Ita S. Th. 1. 2. *quest. 114. art. 9. ad 1.* expressè distinguit meritum ab impetratione: inest enim petitioni specialis efficacia diversa à ratione obsequij ad impetrandam rem petitam, uti in humanis docet experientia, ubi dantur petita nullâ habitâ ratione obsequij. Unde Luc. 11. propter petentis importunitatem proximus surrexit, deditque panes petitos, ubi preces non erant obsequiosæ.

Satisfactio distinguitur in eo à merito, quod illa strictè sumpta, dum est æqualis injuriæ illatæ offenso, sit obsequium independenter ab acceptatione offensi æque placens offenso, ac huic displicuit injuria personalis, hanc in genere causæ formalis extinguat: è contra

meritum non formaliter, sed in genere causæ efficientis moralis causet præmium, idque non sine divina acceptatione.

Dixi *strictè sumpta*, nam satisfactio in lato sensu accepta pro pœna est ipsa satisfactio, id est, tolerantia pœnalitatis inflictæ à iudice in pœnam delicti, hæc extinguit dignitatem pœnæ, uti quævis solutio debitum. Demum strictissime est voluntaria castigatio, & vindicta culpæ, quam habet opus pœnale, à Reo in se ipso gerente personam judicis, & Rei assumptum rationabiliter movens Judicem, ut sit contentus istâ punitione. Hinc Trid. *Sess. 14. c. 8.* monet Confessarios, ut Satisfactio pœnitenti imponenda *non sit tantum ad nova vitæ custodiam, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem.*

Quodvis opus honestum prout DEO obsequiosum est meritorium, prout flectens, seu alliciens ejus voluntatem est impetratorium, prout onerosum operanti est satisfactorium, quæ tria cadunt etiam in orationem. Izquierdo cit. cum communi Oviedo 1. 2. *tract. 9. Contr. 2. num. 89.* addit defacto in Beatis distingui impetrationem à merito; nam eorum orationes nobis impetrant, quin mereantur non defectu proportionis, sed extrinsecæ ordinationis divinæ statuentis præmium solis acti-

bus viatorum.

**

§. III.

De æqualitate, & condignitate meriti ad præmium.

653. **V**aria sunt sententiæ ad materiam hujus paragraphi,

Nam apud Ripald. *de ente supernaturali D. 16. S. 1.* plures Thomistæ nullam de Potentia absoluta requirunt in operibus condignitatem ad præmium.

Secunda Scotistarum apud Vasq. citandum *cap. 1.* negat operibus iustarum in se spectatis ullam inesse vim merendi, sed totam ponit in promissione, & pacto DEI.

Tertia opinio multorum apud Vasq. *cap. 3.* docet condignitatem meriti cum præmio etiam vitæ æternæ coalescere partim ex bonitate morali ipsorum operum, partim ex ordinatione divina acceptante; ita ut sine hac nequeat esse completum meritum, censeatur verò condigne completum per acceptationem operis honesti etiam entitativè naturalis. Fatentur tamen: apud Pont. *curs Theol. D. 36. num. 61.* defacto secundum fidem nullum actum esse meritorium, qui non procedit ex actuali gratia, esto hæc non sit necessaria ad tribuendum valorem.

Quarta opinio Vasq. *1. 2. D. 214. cap. 10. & 11.* contendit ad condignitatem meriti requiri æqualitatem hujus arithmeticam cum præmio, quæ æqualitas uti monet *num. 81.* non pensanda est pœnes ea, quæ formaliter sunt in actu meritorio, & præmio, sicut æqualitas

peccati, & pœnæ non taxatur secundum delectationem, quæ inest peccato, & dolorem, qui inest formaliter pœnæ, sed secundum mensuram malitiæ operis; ita mensura condignitatis operis boni cum remuneratione nascitur ex natura, & bonitate operationis, atque ex dignitate personæ operantis. Comparat autem *cit. num. 81.* iustorum opera, & passiones, quæ in se exiguæ quidem videntur, semini, quod licet in se sit parvum, virtute tamen, & efficacitate continet magnam copiam fructûs.

Concedit *num. 7.* operibus iustorum accessisse divinam promissionem, at negat eam pertinere ad rationem meriti, sed huic advenire non tantum jam digno, sed etiam jam meritorio, ut tamen infalibilibiter sequatur præmium necessaria fuit promissio Divina: nam sine hac DEUS nullatenus obligatur remunerari nostra merita: hæc obligatio non in justitia stricta DEI erga creaturas, sed in promissione fidelitatis fundatur.

Ita Vasq. *D. 215. cap. 1. num. 3.* qui cit. *D. 214. num. 76.* reprobat eos, qui inter acceptationem divinam, & promissionem distinguunt: quod acceptatio videatur posterior opere meritorio, & ideo nihil conferat ad operis dignitatem; promissio verò antecedit opus ipsum, et que ut fundamento innitatur, & ad mo-
calem

ralem dignitatem conducatur. Ratio reprobandi est, quod promissio & acceptatio divina conditionata, sit quidem antecedens, absoluta tamen utraque est posterior operibus, nam sub his velut conditione promittit DEUS, & accepit illa ad premium.

Quinta opinio communior cum Ripald. à num. 19. tueretur opera supernaturalia justorum non arithmetice, sed proportionaliter solum, ac geometricè adæquare premium. Aequalitas porro arithmetica sive rei ad rem consistit in hoc, quod opus secundum se ex parte operantis pensatum seorsim ab omni circumstantia tenente se ex parte præmiantis (quales sunt hujus majestas, liberalitas, misericordia, opes &c.) valet tantum, quantum est premium eo modo, quo labor mercenarij absolute æstimatus tantus est, quantus est valor mercedis, aut premium datum pro mercibus.

Dixi seorsim ab omni circumstantia, ex parte præmiantis, quia æstimabilitas meriti non fundatur in sola bonitate operis moralis, sed etiam in dignitate operantis, proinde in dignitate operis participatæ à dignitate operantis.

Æqualitas verò geometrica, seu proportionalis sita est, vel in eo, quod opus secundum se se junctum à circumstantiis merentis, & præmiantis est inferius magnitudine præmij, huic tamen evadit æquale ex proportionem ad circumstantias tum merentis, tum præmiantis. Unde æqualitas geometrica est variabilis pro variatione circumstantiarum præmiantis nullâ factâ variatione in opere; sic idem opus in occasione eadem à diversis præmiantum, non præmiatur ad æqualitatem

munere eodem à diversis Principibus collato: munus enim à Principe fortunæ mediocris tenaci datum, etsi prudentum æstimatione censeatur æquare valorem meriti, secus tamen collatum à Principe opulento ac liberali.

654. Dico primò: condignitas meriti nequit esse adæquate extrinseca merito, contra authores primæ, & secundæ sententiæ num. 653. Ratio: quia si vis tota merendi penderet ab acceptatione divina, sicut hæc est purè gratiosa, ita remuneratio operum esset mera gratia, ac liberalis donatio, non verò retributio.

Dico secundò: condignitatem meriti non coalescere partim ex ipsa morali honestate meriti, partim ex divina ordinatione acceptante contra tertiam sententiam probatur ex Arausiano can. 7. *si quis, inquit, per naturæ vigorem bonum aliquod ad salutem pertinens vita æterna cogitare, eligere, sive Evangelica prædicationi consentire posse confirmat, heretico fallitur Spiritu: & can. 18. debetur merces bonis operibus, si fiant, sed gratia, quæ non debetur præcedit, ut fiant.* Trid. Sess. 6. cap. 16. ait *opera justorum sine gratia nullo pacto DEO grata, meritoria esse possunt.* Ratio est vel operibus naturalibus correspondet pars aliqua præmij, vel nulla: si nulla, collatio doni supernaturalis non erit premium, sed pura donatio: si correspondet, ergo pars præmij supernaturalis cadit sub meritum naturale, quod est Pelagianum.

655. Dico Tertiò: opera supernaturalia justorum sunt æqualia premio supernaturali vitæ æternæ æqualitate geometricâ, secus arithmetica, seu rei ad

rem, declarata num. 653. *Vers. quinta opinio.*

Pars prima, de æqualitate est S. Th. 1. 2. *quest. 114. art. 3. in Corp.* negante condignitatem operi considerato secundum substantiam operis libere procedentis ab arbitrio propter maximam inæqualitatem, concedente verò eandem condignitatem operi considerato secundum quod procedit à gratia Spiritus S. moventis nos in vitam æternam. Ratio est: quod hæreditas vitæ æternæ, licet excedat statum servitutis puræ, in quo est homo destitutus gratia sanctificante, non tamen excedit statum filiorum DEI, in quo per gratiam constituuntur iusti, ergo opera iustorum possunt esse æqualia præmio vitæ æternæ.

Pars secunda, de æqualitate proportionali, seu geometrica probatur ex S. Th. art. 1. *Manifestum est inquit quod inter DEUM, & hominem merentem est maxime inæqualitas, in infinitum enim distans, & totum, quod est hominis bonum, est à DEO, unde non potest hominis à DEO esse iustitia secundum absolutam æqualitatem.*

Pars tertia: quod non sint æqualia arithmetice contra Vasq. probatur ex 8. *ad Rom. Non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam.* ergo opera iustorum non sunt æqualia condignitate rei ad rem.

Ratio totius conclusionis est: vita æterna est majoris valoris, quam sit opus iusti sumptum cum gratia habituali dignificante seclusis circumstantiis præmiantis DEI, nam augmentum gratiæ habitualis, quod tribuitur operi iusti, est æqualis valoris cum gratia dignificante opus, ergo

opus etiam ut dignificatum à gratia seclusis circumstantiis præmiantis est penitus inæquale vitæ æternæ, sive DEO per visionem possidendo: etsi enim visio, seu modus possidendi DEUM sit finitus, videtur tamen esse bonum in morali estimatione infinitum; sicut licet unio hypostatica sit finita, humanitas tamen moraliter participat bonum infinitum, ergo ut meritum adæquet bonum vitæ æternæ, debet aliunde participare æqualitatem, nempe à circumstantiis præmiantis, videlicet à liberalitate, misericordia, excellentia &c. DEI, his enim spectatis cum reliquis se tenentibus ex parte merentis, meritum iusti habet omnino æqualitatem proportionis cum præmio vitæ æternæ, prout in terminis expressit D. Th. in 2. *Dist. 27. art. 3. in Corp. Secundum inquit, æqualitatem proportionis, et condigno meremur vitam æternam, attenditur enim æqualitas proportionis, quando equaliter se hoc habet ad illud, sicut alius ad alterum, non autem majus est DEO vitam æternam tribuere, quam nobis virtutis actum exhibere.*

656. Dico quartò: ut meritum condignum funder jus infallibile, sive strictè, sive latè sumptum ad præmium, est necessaria promissio divina, atque adeo hæc intrinsecè constituit meritum ut infallibiliter connexum cum præmio. Ita Soares *lib. 12. de Justif. à cap. 17.* Ratio, quia si iustus absque divina promissione haberet jus infallibile ad præmium, hoc non esset misericorditer promissum, sed vita æterna est misericorditer promissa per Trid. S. 6. c. 16.

Ab ea tamen promissione operi merito.

itorio nulla accrescit proportio, & dignitas ad primum, sed eam habet ex natura rei hoc ipso, quod procedat, ex gratia independenter ab omni ordinatione DEI extrinseca, sine acceptatione ejusdem operis ad primum. Hæc assertio est tam Soarez quàm Vasq. contra primam, secundam, & tertiam sententiam num. 653. probatur: si antecedenter ad promissionem non foret tota condignitas meriti ad primum, peccator defacto per contritionem condignè mereretur justificationem, ac remissionem peccati mortalis, nam contritio seclusa promissione DEI meretur illam de congruo, ergo cum defacto sit promissa contritioni justificationem, hanc condignè meretur, si ex promissione merito accrescat proportio, quod est omnino falsum.

Hinc sequitur, quod antecedenter ad promissionem meritum in actu primo habeat æqualem proportionalem condignitatem cum primum. Ita Soarez & Vasq. nisi quod hic stet pro condignitate arithmetica. Ratio sequela est, quod actum condignè mereri primum in actu primo proximo antecedenter ad promissionem sit valorem meriti ex se esse inductivum voluntatis divinæ ad premiandum, sed hoc habent opera justorum ex se, & non ex promissione, ut proxime est probatum.

Ut autem sint condignè meritoria in actu secundo necesse est, aut prius fuisse promissum primum, aut acceptatum à

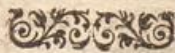
DEO, quia nullus effectus ponitur sine voluntate Dei, sed merita condignè mereri in actu secundo important effectum, nempe actualem premiij causalitatem, ergo hæc non ponitur sine voluntate DEI: hæc nequit esse alia, quàm vel promissio antecedens meritum, aut eâ seclusa subsequens acceptatio.

657. Ex quibus consequens est, quod condignitas, seu æqualitas meriti cum primum non constituatur etiam partialiter per promissionem, aut acceptationem DEI: neutra enim dat sufficientiam ad movendum premiandam, sed solum dat efficaciam, id est, infallibilem causalitatem actualem proinde duntaxat requiritur, ut pars intrinseca ad meritum ut causans in actu secundo, vel etiam ut in actu primo efficax sit.

Patet etiam cur merita Christi, licet sint simpliciter infiniti valoris in actu primo, in actu tamen secundo sint duntaxat finita, quia DEUS non promissit illis nisi finitum primum.

Demum discrimen inter meritum condignum, & congruum consistit in hoc, quod condignum æquet primum sive adsit, sive absit promissio divina: congruum verò est illud, quod in valore est infra primum etiam tunc, dum adest promissio DEI acceptantis id ad primum excedens, prout defacto DEUS

acceptavit actum Charitatis aut contritionis ad justificationem.

§. IV.

De conditionibus ad merendum requisitis ex parte actûs meritorij.

658. **D**ico primò: ad meritum requiritur, ut sit actus simpliciter bonus, secùs ut sit actus superogationis, seu consilij, imò si est præceptus, est magis meritorius.

Ratio primi, quod nullus actus dignus maledictione mereatur, omnis autem actus, nisi sit simpliciter bonus, est maledictione dignus ex illo Jerem. 48. *Maledictus homo, qui facit opus DEI negligenter.*

Ratio secundi, quod actui præcepto sit etiam promissa in mercedem vita æterna Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.*

Ratio tertij, actus quo melior, eo etiam est magis meritorius, opus autem præceptum cæteris paribus est melius opere consilij, habet enim præter propriam honestatem etiam honestatem obedientie. Hinc idem opus factum ex voto est magis meritorium. Circa partem primam conclusionis adverte eam esse intelligendam de bonitate actui intrinseca, nam actum intrinsecè bonum posse extrinsecè vitari ostendi n. 564. & seqq.

659. Dico secundo ad meritum esse necessarium libertatem à coactione, & necessitate. Conclusio quoad primam partem est omnium ac de fide, uti etiam

quoad partem secundam contra Jansenistas. Probationes hujus reperies à num. 452. usque ad 458. Confirmatur: ad meritum requiritur opus quod sit obsequium alteri, ac liberaliter impensum in honorem ejusdem per num. 648. ad hoc autem est necessaria libertas, quod enim sit necessario, non potest esse obsequium liberaliter impensum, consequenter nec dignum remuneratione.

Hæc libertas debet esse perfecta, seu dependere ab advertentia perfecta, idque non solum, ut cadat in præmium gratia habitualis, & vita æterna, sed etiam gratia actualis juxta n. 534.

Amplia ut nec de congruo possimus mereri primam gratiam sine plena libertate, ita certum esse credit Ovied. 1. 2. tract. 9. Contr. 2. p. 1. num. 5. Eadem libertas requiritur ad conversionem peccatoris, quæ est necessaria ad averfionem à DEO, sed ad hanc est necessaria libertas plena, si enim ad mortale sufficeret imperfecta, status naturæ lapsæ esset admodum periculosus. Major probatur ex Trid. Sess. 6. cap. 5. *Ut inquit, qui per peccata à DEO averfunt sunt & eidem gratia libere assentiendo dispensantur.*

Cæterum fatetur cit. Ovied. num. 9. potuisse ordinari à DEO actus supernaturales.

rales semiplenè liberos ad præmium vitæ æternæ, quia etiam sic facti habent honestatem aequaliter imputabilem, consequenter congruentiam aliquam ad præmium ejusmodi.

660. Multum controvertitur an actus à voluntate elicitus, & ab eadem efficaciter absoluto, & determinato imperio imperatus reineat libertatem formalem, & immediatam, consequenter, an sit meritorius? Hic nomine Imperij venit actus voluntatis, quo voluntas se ipsam mover, & determinat ad actum imperatum exequendum. Pro decisione.

Supponendum primò, cum Izquierdo de DEO. D. 30. num. 600. & communior contra Vasq. quod voluntas possit imperare suos actus.

Supponendum secundò, Imperium esse duplex efficax, & inefficax: efficax est illud, quod ex vi sui conatus est inseparabile ab actu imperato: ex vi, inquam, sui conatus, quia non tollit efficaciam, si aliunde separetur ab actu imperato, ut si DEUS denegat concursum, ad actum imperatum (quidquid dicat citatus Izquierd. num. 607. distinguens inter imperium de actu eliciendo tempore præsentis, & propositum de eliciendo in futuro, de hoc concedit posse effectivè efficax, etsi effectivè fiat inefficax, secùs de primò) aut, ut sæpe accidit, si quis efficaciter affectivè velit id, quod in re est impossibile. Inefficax est, quod ex vi affectus, & conatus non connectitur cum actu imperato.

Rursum est aliud determinatum, idque absolutum, aliud vagum, seu disjunctum. Absolutum determinatum tendit in objectum determinatum quoad

substantiam solùm, aut etiam determinatum, quoad modum, ut si imperet e. g. actum misericordiæ cum suis circumstantijs; si verò imperet sine circumstantijs, erit determinatum duntaxat quoad substantiam. Vagum est, quod imperat vagè actum e. g. justitiæ, aut misericordiæ, si imperet actum sub ratione generica v. g. honestum opus, dicitur imperium confusum.

Item est directum, aut indirectum, si directè imperat actum e. g. misericordiæ, dicitur directum; si indirectè imperet aliud, ex cujus volitione determinetur ad ponendum actum misericordiæ, dicitur indirectum, ut si directè intendat finem, ad cujus existentiam est determinatè necessarius actus misericordiæ.

Quæstio controversa procedit de Imperio determinato directo: In qua controversia supponitur imperium se tenere ex parte actus primi proximi contra aliquos apud Joan. Marin. de Alib. Hum. D. 5. num. 30. negantes, qui putant se habere concomitanter determinativè ad actum eo modo, quo aliqui censent actionem non esse priorem effectui, sed concomitanter determinare effectum ad existentiam. Utrum autem imperij influxus in actum imperatum sit physicus, aut moralis, jam decidi *nu. 496.* esse morale.

Duplex est sententia extremè opposita: una negans auferri immediatam libertatem. Ita Conink D. 3. de bonit. & malit. Muniessa de Gratia D. 25. S. 8. altera affirmans cum Izquierd. num. 626.

661. Respondeo actum efficaciter determinatè, & absolutè imperatum non esse

esse immediatè liberum, proinde nec meritorium, probatur: ut actus voluntatis elicitus sit formaliter, & immediatè liber, debet immediatè subsequi signum libertatis actus primi, sed actus imperatus non immediatè subsequitur signum libertatis actus primi, ergo actus imperatus non est formaliter, & immediatè liber. Major est ex terminis nota. Minor probatur, tunc actus imperatus non immediatè subsequitur signum libertatis actus primi, quando inter signum libertatis actus primi, & actum imperatum mediat ordine causalitatis actus efficax imperans, sed mediat, nam uti proxime præmissi, imperium se tenet ex parte actus primi relatè ad actum imperatum.

Resp. noster Pater Vincent. Ramirez: licet voluntas creata immediatè libertate influat in imperium suum, non sequitur, quod unà cum imperio nequeat immediatè libere concurrere in actum imperatum; sicut, quamvis DEI omnipotentia immediatè efficiat voluntatem nostram, non impeditur, quò minus immediatè coëficiat cum voluntate hujus operationes,

Actus igitur imperatus dupliciter potest considerari respectu voluntatis, nempe quod ab hac procedat immediatè, & mediatè; mediatè quatenus voluntas immediatè efficit imperium, quàm actum imperatum: immediatè verò quatenus voluntas simul cum imperio ponit actum imperatum; sic enim nihil mediat inter voluntatem sumptam cum imperio, & inter actum imperatum: sicut in allata instantia operationes voluntatis ab omnipotentia procedunt mediatè, & immediatè: immediatè, quatenus omnipotentia

cum voluntate immediatè efficit illas, mediatè verò quatenus omnipotentia ante operationes causat voluntatem.

Contra est, quod sit magna disparitas: omnipotentia enim etiam ut conjuncta voluntati creata retinet virtutem proximam ad omnes effectus: è contra nec voluntas nostra, nec DEUS retinet virtutem mediatè, & simul immediatè liberè ponendi actum imperatum, voluntas enim ut juncta imperio non est immediatè libertas respectu actus imperati, quia voluntas ut conjuncta imperio est determinatè connexa cum actu imperato, ergo ut conjuncta non est in signo immediatè libertatis ad actum imperatum; si quidem immediatè libertas non est compatibilis cum determinato nexu pro eodem signo respectu actus imperati. Ut ergo voluntas queat immediatè liberè ponere actum, debet in esse actus primi liberi constitui per carentiam determinatè imperij efficacis.

Unde est impossibile, ut voluntas pro eodem signo naturæ sit voluntas in actu primo proximo ad actum imperij, & ad actum imperatum.

662. Dico tertio; nullum actum, nisi sit in substantia, seu intrinsicè supernaturalis, posse etiam de congruo esse meritorium præmij supernaturalis. Ita Maurus *lib. 6. quest. 92. num. 24.* Ovidio *controver. 3. p. 1.* Est contra multos.

Primò contra Pelag. docentem actus honestos viribus naturæ elicitos condignè mereri vitam æternam. Eum secuti sunt semipelagiani quoad solum initium justificationis, hoc enim attribuebant alicui actui naturali meritorio; incertum tamen est

est testis Oviedo, utrum istud initium fuerit aliquis actus naturalis de congruo, aut etiam condignè meritorius? ideo autem negabant necessitatem gratiæ supernaturalis ad initium justificationis, quia credebant à gratia tolli libertatem.

Secundò est contra Scotistas asserentes: quod actus naturales elicit à iusto, vel mediante auxilio gratiæ supernaturalis sint meritorij præmij supernaturalis, alterorum enim est necessarium in hac providentiâ, ut salventur Concilia & Patres, divinitus autem, & in alia providentiâ dicunt naturalem actuum honestatem citra ipsorum exigentiam posse à DEO extrinsecè ordinari ad præmium supernaturale, ac evadere condignè hujus meritorios; ita ut condignitas eorum coalescat partim ex ordinatione divina extrinsecâ illis, partim ex ipsorum naturali honestate, prout relatum in tertia opinione *num. 653.*

Tertiò contra Vasq. *1. 2. D. 217. à cap. 2.* & alibi affirmantem: omnia opera bona iustorum esse meritoria vitæ æternæ, licet sint in substantia, seu in entitate naturalia; ait tamen esse supernaturalia quoad modum, quatenus omnia dependent à cogitatione congrua in Entitate quidem naturali, at naturæ indebita, proinde supernaturali quoad modum. Hanc gratiam contendit esse veram, & simpliciter gratiam Christi à concilijs, & Patribus contra Palag. requisitam ad præmium supernaturale.

Quartò contra Soarez *lib. 12. de Grat. cap. 11. num. 22. Rhodes D. 4. quest. 2. S. 2. §. 2.* non exigentes determinatè intrinsecam supernaturalitatem, *R. P. Karch, Diss.*

sed indeterminatè, nempe hanc, aut extrinsecam actui meritorio: unde actus imperati intrinsecè naturales per actum supernaturalem evadunt meritorij præmij supernaturalis non solum denominativè, ac extrinsecè, seu quatenus imperans actus est meritorius, sed ipsi imperati addunt imperanti actui novum meritum præmij supernaturalis.

663. Contra hos omnes probatur assertio: nullus potest etiam de congruo mereri, prout oportet ad salutem, sine illuminatione, & inspiratione S. Spiritus juxta Concilia, & Patres contra Pelag. sed hæc illuminatio, ac inspiratio debet esse in substantia supernaturalis: si enim Concilia, & Patres possent exponi de dono speciali Entitativè naturali, ad nullos actus meritorios, ac ultimo disponentes ad justificationem, opus esset gratiâ actuali in substantia supernaturali, nam cum nobis non constet, nisi ex modo loquendi Conciliorum, & Patrum, necessitas gratiæ, si hæc Entitativè supernaturalis non sit necessaria ad præmium salutis pro omni eventu sufficere ad meritum saltem congruum gratiæ actualis Entitativè naturalis, quod etiam Adversarij negant. Confirmatur. Quia omnia præmia sunt bona, & sancta, nullus actus potest esse illi etiam de congruo proportionatus, nisi sit bonus, & sanctus, ergo nec potest esse ullus actus proportionatus etiam de congruo præmio supernaturali, nisi sit intrinsecè supernaturalis.

Inferes primo, nullum actum naturalem honestum posse à DEO acceptari ad præmium supernaturale, actus enim ex se non habens vim indu-

cendi præmiantem ad remunerandum, nequit vim movendi acquirere ab acceptatione; nihil enim actui extrinsecum potest huic conferre, ut habeat ex se vim movendi, ut autem meritum moveat debet habere ex se vim movendi per *num. 648. & 654.*

Inferes secundò, nullum opus naturale imperatum ab actu supernaturali ex fine supernaturali augere meritum actûs imperantis contra Soarez. quia ut augeat, debet evadere ex se meritorius, sed non evadit, ut probatum est, & confirmatur à paritate actûs externi, qui etiam secundum Soarez *cap. 6. num. 6.* contra Scot. per hoc quod impèretur ab actu interno supernaturali, non evadit ex se sed solum extrinsecè, ac denominativè meritorius, quin augeat meritum.

Inferes tertio, opera iusti naturalia honesta à dignitate, seu gratia habituali ejusdem non evadere meritoria de condigno præmij supernaturalis, aut de congruo ab ullo alio principio supernaturali. Soarez *cap. 10. à num. 15.* contra Vasq.

Ratio: quod de essentia meriti sit, quod sit radix, fundamentumque exigens præmium, nisi enim ex se habeat aliqualem vim ad præmium, nulla sequi potest remuneratio, sed pura liberalis donatio per *num. 654.* Dignitas merentis non exigit ullum præmium, nisi hæc exigatur à merito; quia dignitas merentis nempe gratia habitualis non est laude digna, ac libera, sed facit, ut suppositâ aliquali exigentiâ alicujus præmij in opere, illud ipsum præmium sit operi debitum, ejusque condignè meritorium.

664. Dico quartò: ad opus de condigno meritorium necessaria est gra-

tia habitualis, secùs ad meritum de congruo.

Ratio primi, quod meritum condignum esse debeat gratum, & acceptum præmianti, quale esse non potest, nisi sit opus amici, præsertim ut sit meritum condignum gloriæ, aliàs si peccator posset mereri condigne gloriam, is simul esset dignus gloriâ æternâ, & simul pœnâ inferni.

Ratio secundi, quod ad meritum congruum sufficiat aliqualis proportio inter meritum, ac præmium; tale autem elici potest etiam à peccatore elevato per auxilium naturale ad eliciendum actum honestum supernaturalem, unde defacto omnis dispositio supernaturalis ad justificationem est meritoria de congruo per *n. 650. & 657.*

665. Dico quintò: ad merendum requiritur aliqua arduitas, non est tamen necessaria arduitas nata ex repugnantia partis inferioris ad superiorem, sed ad essentiam meriti sufficit arduitas orta ab excellentia operis. Maurus *lib. 6. quest. 95.* contra Haunold. *lib. 2. tract. 3. cap. 3. contr. 6.* Ante probationem distinguenda est duplex arduitas operis meritorij cum S. Th. *1. p. quest. 62. art. 2. ad 2.* Prima consistit in ipsâ operis excellentia utpote excedens vires naturæ. Secunda oritur ex repugnantia partis inferioris vehementer allecctæ aliquo commodo contrario id relinquendam honestatem virtutis impossibilem cum tali commoda præsentis, aut futuro sperato, vel fugientis opus virtutis ob annexum laborem, dolorem, aut incommodum aliud temporale: proposita sic ex parte una virtutis honestate ad se attrahente, ex altera vero parte

parte proposito in commodo virtuti annexo, oritur pugna inter appetitum sensitivum, & rationalem, evaditque opus difficile, ac arduum operanti. Hanc secundam arduitate ad essentiam meriti poscit opinio Haunoldi, nostra verò putat sufficere primam.

Ratio primi, colligitur ex scrip. Matth. 11. *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud: & 2. Timoth. 2. Nemo coronatur, nisi qui legitime cortaverit.* & 1. ad Cor. 3. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.*

Ratio secundi, ex sensu communi Theologorum: quod Angeli in via sibi meruerint beatitudinem supernaturalem, ac eandem potuisset condignè mereri homo in statu innocentie, si durasset, sed nec illorum, nec hujus operis boni arduitas consistebat in repugnantia parvis inferioris ad superiorem, nullum siquidem commodum naturale fuit Angelis propositum fortiter eos retrahens à conversione ad DEUM, nec in statu Innocentie quidquam hominem vehementer revocans à bono honesto. Est hæc mens aperta S. Th. qu. 26. de Veritate art. 6. ad 12. *duplex, inquit, est difficultas: una qua est ex magnitudine facti, & ejus bonitate, & hac difficultas requiritur ad virtutem. Alia, qua est ex parte agentis, in quantum est deficiens, vel impediens circa rectas operationes, & hanc difficultatem, vel tollit, vel minuit virtus, & sic pas-*

iones difficultatem faciant. Prima difficultas, qua est ex parte facti, per se facit ad meritum, sicut bonitas actus: secunda verò, qua est ex infirmitate operantis, non facit ad meritum, nisi forte occasionaliter, in quantum est occasio majoris conatus. Non est autem verum, quod Adam in primo statu non potuerit mereri, quamvis nihil impelleret ad malum.

Ratio tertij constat ex textu recitato D. Th. & 1. p. qu. 62. [art. 2. ad 2. expresse tradentis Angelo esse meritum difficile propter hoc solum, quod sit supernaturale, & art. 4. objicit sibi: *meritum est ex difficultate operis.* Respondet ad primum: *dicendum, quod difficultas bene operandi non est in Angelis ex aliqua contrarietate, vel impedimento naturalis virtutis, sed ex hoc, quod opus aliquod bonum est supra virtutem natura.*

666. Dico sextò: juxta communio-riorem, ac verio-riorem opinionem actus debet esse positivus, ut sit meritorius præmij supernaturalis contra Ripalda de Ente supernaturali: Ratio quia per n. 662. ad meritum præmij supernaturalis est necessaria supernaturalitas ei intrinsicæ, sed talis potest inesse soli actui positivo, ejusque author principalis est DEUS, pura omis- sio utpote nihil non potest esse supernaturalis intrinsicè, nihilominus opinio Ripaldæ non est improbabilis per n. 549.

* *

§. V.

*Quibus actibus virtutum possimus mereri condignè
vitam aeternam?*

667. **V**idetur dicendum, quod solus actus charitatis, scilicet actus quantumvis supernaturales ceterarum virtutum, nisi à charitate imperantur ex doctrina S. Th. *qu. 114. art. 4. in Corp.* Et ideo, inquit, meritum vitæ aeternæ primario pertinet ad Charitatem, ad alias autem virtutes secundario, secundum quod eorum actus à charitate imperantur.

Et 1. p. *qu. 95. art. 4. in Corp.* meritum vitæ aeternæ seu fruitionis DEI docet primo, & per se pertinere ad charitatem ad ceteras verò virtutes pertinere præmium accidentale situm juxta S. Th. in gaudio de bono creato. Ratio etiam est, quod opera justorum non sint meritoria vitæ aeternæ, nisi relata ad DEUM velut finem ultimum, sed ceterarum virtutum opera non referuntur in DEUM ut in finem ultimum, nisi imperata à charitate, idque procedit etiam de fide, & spe, quia etsi respiciant DEUM ut objectum supernaturale motivum, non tamen respiciunt illum, ut finem ultimum.

Ob hæc sententia prima, est Scoti, quem ex Societatis Doctoribus sequitur Tanner, hic *qu. 6. num. 89.* Bellarm. &c.

Secunda, attribuit vim condignè

merendi gloriam, proinde præmium etiam essentiale omni operi elicito à justo etsi non referatur in DEUM. Ita Vasq. 1. 2. *D. 217. à cap. 2.* & communior fundans se in scrip. Concilij, & ratione: Matth. 27. vita aeterna retribuitur operibus moralibus justorum, *esurivi enim, & dedistis mihi manducare &c.* & sæpe operibus misericordiæ promittit DEUS vitam aeternam, idcirco vehementer commendatur eleemosyna, ut Tobiz 12. ubi liberat à morte, & Danielis 4. redemit peccata. Hinc Apost. 1. ad Cor. 15. adhortatur fideles, ut in omni opere bono abundant, *scientes inquit, quod labor vester non est inanis in Domino.*

Secundò, Trid. *S. 6. cap. 16. & can. 32.* non requirit ad opus vitæ aeternæ meritorium, nisi, ut fiat à justo ex peculiari auxilio, ac influxu Christi Capitis, ac indefinite docet justos bonis operibus per gratiam DEI, & JESU Christi merita factis promereri augmentum gratiæ, & vitam aeternam.

Tertiò, ratione probatur: omnia opera Justorum, sunt opera filiorum adoptivorum, sicut omnia opera Christi sunt opera Filij DEI, sed hujus omnia opera fuerunt condignè meritoria, etiam illa, quæ procedebant à moralibus virtutibus

tibus acquisitis, ergo etiam omnia opera virtutum tam Theologicarum, quam moralium, tam infusarum, quam acquisitarum supernaturalium in filiis adoptivis, seu in iustis sunt condignè meritoria.

Tertia opinio concordat cum secunda quoad opera moralia virtutum infusarum, quoad opera virtutum acquisitarum adhæret primæ, nempe nos ijs non mereri, nisi ut imperatis à charitate. Ita Soarez *lib. 12. de Merito cap. 9. & 10.* Coninck *de Merito D. 8. dub. 4. conclus. 4. & 5.* Pro decisione controversiæ.

668. Multipliciter potest opus meritorium referri in DEUM primo interpretative, ut si homo ita est dispositus, ut rogatus, an opus faceret propter DEUM responderet, quod ita: hæc relatio nihil conducit ad opus præsens, cum affectus ille actu non sit, sed esset.

Secundo, habitualiter habitualitate charitatis: defacto cum habitus charitatis sit inseparabilis à gratia habituali, sicut sine hac, ita sine habitu Charitatis nullum opus est condignè meritorium.

Tertia, habitualiter habitualitate actûs præteriti, quatenus per hunc nunc nec in se, nec in effectu existentem de præterito ordinavit omnia in DEUM e. g. mane obtulit opera totius diei DEO ut fini supernaturali.

Quartò, formaliter, seu per actum expressum v. g. hoc facio propter DEUM.

Quintò, virtualiter, hoc est, per actum charitatis præteritum nunc remanentem in sua virtute seu in aliquo effectu suo: ut si vis ex intentione charitatis proximo succurrere, ex hoc actu accin-

gis te ad iter, ut eleemosynam eroges, huius erogatio, etsi fiat à te immemore DEI, est actus relatus in DEUM virtualiter à charitate actuali.

Respondeo omnia opera iustorum supernaturalia virtutum etiam moralium non solùm infusarum, sed etiam acquisitarum ex frequentatis actibus supernaturalibus (hos enim physice producere, & generare habitus acquisitos supernaturales facilitantes ad eliciendos similes actus supernaturales suppono ex veriore sententia pluries per decursum Theologiæ defensa cum Mauro *lib. 13. quest. 235.* Arriag. *1. 2. D. 32. num. 4.* contra Ripald. *de Ente supernaturali D. 52. n. 6.* Soarez: Vasq.) habere vim condignè merendi gloriam.

Probatio huius est sufficienter allata in secunda opinione, eamque confirmo ex absurdo contra primam, quod aliàs paucissima iustorum opera forent condignè meritoria, si hæc procederent à Charitate, quia plerique homines aut negotijs impliciti, aut simplices vix sciunt sua opera in DEUM referre, ergo influxus charitatis in ea non est necessarius; & sic ruit ratio, quæ utitur prima sententia.

669. Ad S. Th. fatetur Vasq. *nu. 9.* cum inclinare in primam sententiam. Non satisfaciunt Granadus, & Oviedo exponentes de Charitate habituali, nempe quod nisi sint opera habentis habitum charitatis non mereantur condignè, quia hæc interpretatio est apertè contraria contextui, cum expresse requirat Angelicus Doctor ut imperentur à charitate.

Melius responderet Soarez *cap. 10. num. 6.* quod S. Th. alibi teneat nobiscum

scum: & quidem (apud Amic. hic D. 35. num. 127.) qu. 2. de Mal. art. 5. ad 7. in fine aperte sentit omnem actum habentis charitatem, aut esse meritorium, aut demeritorium.

Quod Apostolus dicit: *omnia in gloriam DEI facite*, non præcipit, sed consulit. Item alibi illam solam fidem valere *que operatur per charitatem*, significat non operari salutem, nisi excitando, & dirigendo opera, quæ debent elici aut ex motivo, quod sit consentaneum charitati, aut à charitate habituali annexa gratiæ dignificanti illa.

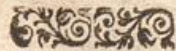
Hinc cum plurima attributa divina sint naturalia, id est, cognitione naturali cognoscibilia, ut bonitas, misericordia, sapientia, omnipotentia, voluntas &c. ut actus e.g. amoris DEI elicitus propter aliquid ex his attributis sit supernaturalis, necessaria, est fides divina supernaturalis illud proponens, tunc enim jam motivum *formale quo* applicans motivum formale *quod* est in substantia supernaturale, hoc autem sufficit, ut actus elicitus sit supernaturalis.

Unde cum omnium virtutum moralium objectum formale motivum *quod* sit naturale, videlicet honestas moralis cuiusvis virtuti propria, quam honestatem cum sæpè Scriptura proponat, id est, sit revelata à DEO, ut virtutes morales ex suis motivis eliciant actus supernaturales, necesse est, ut fides supernaturalis pro-

ponat illarum honestatem, hæcque sic proposita moveat: quo casu motivum *quod* est honestas naturalis, motivum *quo* est ipsa fides. Nomine motivi *quod* intelligitur illud, quod cognitum determinat, seu est ipsa ratio tenens se ex parte objecti mediâ sui cognitione alliciens potentiam ad actum eliciendum. Objectum autem formale *quo* est ipsa cognitio proponens objectum formale *quod*, hocque reddens potentiæ intellectivæ, & volitivæ præsens.

Ut formale *quo* moveat, non debet præcognosci, sicut enim cognitio est formalis ratio cognoscendi alterum, esto ipsa non cognoscatur, ita est ratio movendi; licet reflexè non representetur.

Idem objectum motivum *ut quo* pro diversitate motivi *ut quo*. seu cognitionis illud applicantis movet ad actus specie diversos: sic DEUS per cognitionem naturalem abstractivè cognitus potest determinare ad amorem sui naturalem, cognitus per fidem ad amorem supernaturalem; cognitus intuitivè ad amorem beatificum. Hinc objectum formale motivum *quod* virtutum moralium, si formale *quo*, seu cognitio naturalis id proponat, movet ad actum moralem naturalem, si formale *quo* seu cognitio est supernaturalis, nempe fides, movet ad actum moralem supernaturalem.

S. VI.

An ad rationem meriti sit neccesse nostram voluntatem conformari Divinae?

670. **V**oluntas divina ex S. Th. 1. p. 2. q. 19. art. 11. & 12. communiter recepta est duplex: una signi, altera beneplaciti: hæc realiter inest DEO, eaque prosequitur aliquod bonum, aut aliquod malum averfatur. Voluntas signi est illa, quæ realiter non est in DEO, sed est effectus aliquis creatus, non quod DEUS per illum effectum significet se interne habere voluntatem (sic enim signum illud foret falsum) sed quia effectus ex voluntate procedens dicitur voluntas eo modo, quo punitio DEI nos castigantis est signum voluntatis irascentis, qualem tamen non habet DEUS. Ejusmodi voluntas indicatur sæpè in prophetiis comminatorijs, in præcepto dato Abrahamo de occisione filij, quam tamen DEUS saltem efficaciter non voluit, voluit tamen efficaciter ut Abrahamus concipiat ferium a nimum Filium DEO immolandi.

Rectè monet Izquierdo *de DEO* D. 34. num. 143. cum voluntate signi semper adesse voluntatem beneplaciti, quæ DEUS causat ipsum signum (esto non detur voluntas quam signum indicat) sic causavit in Abrahamo heroicam illam resolutionem, ac sibi in ea complacuit.

Voluntas nostra cum divina potest

se conformare tripliciter juxta D. Th. 1. 2. q. 19. art. 10. primò volendo id, quod DEUS cupit nos velle; sic se Abraham in casu immolandi filij conformavit divinæ voluntati, hæc etsi voluerit occisionem filij, voluit tamen ut Abraham habeat voluntatem occidendi. Hanc voluntatem apud Vasq. 1. 2. D. 72. num. 1. solent appellare in genere causæ efficientis: cupit autem nos aliquid velle DEUS, vel approbando, vel consulendo, vel precipiendo. Secundò in volito materiali, volendo idem objectum, quod vult DEUS; hæc conformitas dicitur in genere causæ materialis, seu ex parte materiæ circa quam. Tertiò, in volito formali, seu in ratione volendi, ut dum id, quod volumus, volumus propter eandem rationem, seu eundem finem, propter quem vult DEUS: hæc conformitas vocatur in genere causæ finalis.

Conveniunt omnes teste Vasq. num. 10. nos non obligari, ut nos conformemus divinæ voluntati in re volita, ut positivè de ea gaudeamus, sed sufficit de voluntate DEI non tristari.

Videndum igitur est, an liceat oppositum velle voluntate vel efficaci conando ad illud, vel simplici, nempe tristando de eo, seu displicendo in illo, quod DEUS vult? Porro noster affectus potest com-

parari cum divina voluntate, vel antecedente, vel concomitante, vel consequente.

671. Qæres primò: an, quando DEUS decrevit efficaciter aliquid fieri sine concursu nostri liberi arbitrij in nobis, aut in alijs, supposita talis decreti notitiâ, nostra voluntas debeat conformari divinæ in re voluta, ut non possimus sine peccato velle efficaciter oppositum, seu conari ad oppositum, aut orato postulare oppositum.

Respondeo affirmativè cum Vasq. num. 11. Ratio est: quia talis conatus est stultus, irrationabilis, ac impius utpote intendens, quantum est de se, DEUM facere mutabilem, quod est grandis impietas.

Dixi *suppositâ notitiâ*, quia hæc seclusâ licitus est conatus in oppositum: sic conamur licitè declinare morbos per medicinas, occurrere flagellis DEI &c. quia non constat, quod velit DEUS voluntate absolutâ, ut similia patiamur, sed præsumere possumus, quòd sub conditione si precibus, & pœnitentia non averterimus.

Amplia primò, responsum, nos non posse licitè conari ad oppositum illi, quod DEUS voluntate absoluta consequente, seu occasione acceptâ ex creaturis statuit, qualiter est decreta mors corporalis, mortuorum resurrectio, pœna æterna. Herinx D. 3. unde non possumus velle, ut nunquam quis moriatur, possumus tamen remedijs velle retardare illam, nisi constet DEUM velle sine ullo remedio cum mori Vasq. n. 15.

Amplia secundò, ad voluntatem

DEI antecedentem præceptivam operum dependentium ex nostra libertate.

Ratio: quin talis voluntas antecedens divina nos obligat ad volendum, id quod præcipit, sed conari ad id, quod opponitur voluntati divinæ præcipienti est peccatum utpote contra rectam rationem. Dixi *præceptivam*, nam voluntati consultivæ, seu Consilij Evangelicis non tenemur nos conformare positive.

672. Quæres secundò: an licite possimus resistere voluntati divinæ concomitanti nostrum consensum, qualis voluntas est illa, quam habet nobiscum cooperando.

Respondeo affirmativè cum Vasq. num. 12. quia, inquit, voluntas DEI efficax circa opera nostra libera non est antecedens, seu non prævenit nostram, sed hanc comitatur relictâ nobis libertate in utramque partem, & ideo nulla fit irreverentia DEO, in quamcunque partem conemur, dummodo simus conformes voluntati antecedenti præceptivæ: & nisi foret licitum resistere voluntati comitanti sciens ex revelatione futurum suum peccatum, non posset licite illud conari evitare; proinde Divus Petrus peccasset, si fuisset conatus Christum non negare, siquidem DEUS habuit voluntatem, concomitantem, qua decreverat concursum ad substantiam actûs negantis Christum.

Hinc deducitur eum, cui revelata esset damnatio adhuc posse, imò teneri impedire suam damnationem conando rectè vivere usque ad finem vitæ, quia damnatio non est futura ex solo decreto DEI antecedente, sed ex consequente, nempe supposito peccato ex nostra libertate

rate futuro, quam tenemur retrahere à peccato. Vasquez *num.* 16.

Nihilominus eo in casu esset illicita petitio auxiliij efficacis usque ad vitæ finem, quia petens conaretur decretum DEI efficax frustrari, Vasq. addens *n.* 18. revelationes de propria, aut aliena damnatione ut plurimum esse comminatorias, non absolutas eâ intentione factas, ut meri sententiæ fiat conversio: & tunc est licitum petere auxilium præveniens etiam efficax. Hactenus dicta procedunt de nostra voluntate efficaci, & conatu ad se conformandum divinæ voluntati. Restat dicendum de affectu, seu voluntate simplici, & inefficaci.

673. Quæres igitur tertio, an sit necesse, ut nos per affectum simplicem conformemus divinæ voluntati in voluto materiali, seu in re, quam ipse facit, proinde quidquid ipsi placet, etiam nos affectu simplici approbemus?

Respondeo negativè cum Vasq. *c. 4. num.* 18. Ratio quia conformitas nostræ voluntatis cum divinâ solum petit, ne adversetur illa huic; sed etsi non placeat id nostræ voluntati, quod divinæ placet, nostra non adversatur, si nostra tristerur sub una ratione de re à DEO volita sub ratione diversa, ut si displiceat nobis se-rehitas aut pluvia, aut alia mala, quia nobis noxia, DEO autem placeant pro-pter rationem justitiæ, finemve alium, ut enim sibi adversentur voluntas DEI, & nostra, debent ferri in idem sub eadem ratione, seu motivo: patet id in Christo, cui mors displicebat sua, quæ tamen placebat voluntati divinæ, videlicet sub di-versa ra-ione.

674. Quæres quarto: an necesse sit
R. P. Karh. Diss.

ad conformitatem voluntatis nostræ cum divina, ut nos conformemus in voluto formali, hoc est, ut ex eodem fine, ob quem ipse vult, etiam nos velimus?

Respondeo nostram voluntatem se debere conformare divinæ in voluto formali non positivè, sed negativè, id est, ut nobis non displiceat ordo divinæ providentiæ, ob quem vult res fieri.

Ita Vasq. *num.* 20. Ratio primi: quod secluso præcepto sufficiat operari ex quovis motivo bono. Ratio secundi: quod ordo divinæ providentiæ sapientissimè constitutus sit, ergo displicentia de eo est contra rectam rationem. Unde Vasq. dum D. Augustinus dicit, impium esse, cui displicet divina providentia, ait esse intelligendum non dere, quæ fit à DEO providentiâ suâ, sed de ordine, propter quem eam facit.

His non obstantibus laudabile est, ut nos voluntati divinæ conformemus tam in voluto formali, quam materiali, hæcque conformatio nunquam potest esse mala, dummodo idem, & ob eandem rationem velimus, quod vult DEUS; idemque ac sub eadem ratione nobis placeat. Ita Vasq. *num.* 25.

Dices ergo Judæi non peccassent de-siderando mortem Christi, si desiderassent ob redemptionem generis humani, sic enim fuissent conformes in objecto mate-riali, quod erat mors Christi à DEO volita, & in objecto formali.

Respondeo cum Vasq. *num.* 26. ne-gando consequentiam. Ad probationem nego fore conformes in objecto materiali, materiale enim à Deo volitum fuit, ut Chri-stus patienter toleret mortem, secus ut ipsi Deo eam inferrét, hoc enim fuit peccatû.

§. VII.

An merita nostra augeantur ex matutina Intentione ea ordinante ad DEI Gloriam, aut ex unione cum meritis Christi, DEUSque ea ultra condignum remuneretur?

675. **Q**uaeres primò: an generalis intentio, quâ quis mane offert omnia sui opera diurna ad gloriam DEI, seu quod ex hujus amore, proinde propter bonitatem divinam velit singula fieri, faciat ea magis meritoria? Respondeo negativè nisi relictæ species ab intentione præterita excitatæ interdum renouent intentionem in subsequis operationibus. Ita Haunold. *lib. 2. Theolog. Scholast. tract. 3. à n. 908.* probatur pars prima: opera divina sunt aut externi actus, aut interni, hique, vel ex objecto indifferentes, vel boni; sed vi intentionis matutinæ eisdem extrinsecè nihil accrescit meriti; non externis, nam per hos non augeri meritum actûs interni ei imperantis monstravi *n. 574.* Non internis indifferentibus, hi enim ex proprio objecto nullam habent honestatē, atq; adeò nec vim merendi juxta *n. 577. & seqq.* intentio matutina ijs prævia imutare non potest objectum formale iisdem essentialē, ergo nec dare illis meritum ali-quod distinctum ab intentione: etiam interni ex motivo proprio honesti non evadunt magis meritorij, nam manet invari-atum eorum objectum formale, sive fiant ex prævia intentione, sive non, ergo eti-am manet eorundem honestas, ac vis me-rendi invariata,

Pars secunda probatur: ejusmodi præ-terita intentio in relictis à se speciebus perfe-berat virtualiter, hæc excitatæ iterant inten-

tionem, quæ cum augeat meritum, & sit annexa operibus (imò ea imperat consistit enim in hoc, aut simili actu: *Volo hoc o-pus exequi prout mane proposui ad gloriam Dei*) eatenis talia opera evadunt magis meritoria non ex se, nisi denomi-nativè, sive extrinsecè, nempe titulo ac occasione iteratæ intentionis.

676. Quæres secundò. an merita justorum ultra condignitatem propriam, & nativam acceptam à propria honestate, ac statu gratiæ evadant digniora ex meritis Christi, atque adeo majus mereantur præ-mium gloriæ etiam essentialē, quam mere-rentur dignificata à gratia data independenter à meritis Christi? affirmant non pauci apud Vasq. *1. 2. D. 214. c. 7.* quos sequitur Soarez *lib. 12. de merito cap. 19.* Coninck *lib. de Act. supernaturalibus D. 8. de merito dub. 3.* Amic. *D. 35. à n. 27.* cujus ratio hæc est: quod ipsa merita nostra ex statu gratiæ ea dignificantis sint à Christo Patri aeterno oblata, ut majorem dignitatem, & valorem acciperent, prout satis clare indicat Trid. *S. 14. c. 8.* loquens de Christo *in quo inquit vivimus, in quo movemur, in quo satisfacimus facien-tes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri & per illum acceptantur à patre.*

Confirmatur: opera nostra per obla-tionem Christi, & dignificationem ex gra-tia data intuitu meritorum Christi per my-
sticam

sticam unionem cum Christo velut cum capite, continentur moraliter opera Christi, hoc ipso autem sunt digniora obsequia, quam essent seclusa oblatione.

Confirmatur secundo, juxta cit. Trid. S. 6. c. 16. & can. 32. homo justus tamquam membrum corporis mystici est moraliter conjunctus cum Christo capite justorum, ergo Christus illis sic conjunctis per moralem unionem communicat aliquem valorem operibus, sicut mulier nobilis per matrimonium Regis in aestimatione morali evadit nobilior: & res non Sacrae nobilitantur per physicum contactum sacrarum Reliquiarum. Hæc opinio est valde probabilis.

677. Resp. probabilius negativè cum Valq. c. 7. Haunold. n. 914. probatur: si merita nostra evaderent digniora premio ex meritis Christi, hanc vim haberent, vel à gratia collata per Christum, quod hæc sic collata sit majoris dignitatis, quam si esset à solo Deo sine meritis Christi, vel ex ipsa persona Christi, quatenus merita justorum dignificata à gratia collata per Christum reputantur moraliter esse merita Christi: sed ex neutro capite evadunt digniora premio: non ex primo, quia tam gratia habitualis, quam actualis data per Christum est ejusdem naturæ cum ea, quæ fuisset data à Deo siue Christo, æquè enim nos constituit justos, amicos, & filios DEI. Non ex persona Christi, quia vel essent digniora, quod Deus favore meritum personæ Christi illa acceptaret ad majorem gloriam, vel quia justus moraliter sunt una persona cum Christo offerente illa, tanquam propria: si dicatur primum, potuisset Deus ultra ipsorum dignitatem tribuere illis majorem gloriam, at per hoc minimè fierent digniora, quam essent posita cum eadem bonitate sine Christo: si dicatur secundum, etiam intentionem non evincitur, quia valor, & dig-

nitas meritum provenit à persona, à qua ipsa proxime eliciuntur, non autem à persona, cujus intuitu datur gratia merita dignificans, & auxilium adjuvans ad eadem facienda. Non ergo aliter justus fiant unum mysticum corpus cum Christo, & fratres ejus, quam quod primam gratiam consequamur ex meritis Christi; exinde autem non crecit dignitas ad majus premium, aliis justorum opera forent infiniti valoris, si moraliter essent merita Christi in sensu adversariorum. Quod Christus sit nostrum caput mysticum, in nos, quamdiu manemus justus, jugitur influens auxilia gratiæ ad merendum, sicut caput physicum influit in membra virtutem ad motum, & vitis in palmites ad fructus ferendos, non sufficit, ut opera nostra acquirant dignitatem ex persona Christi, sed eam accipiunt duntaxat à persona eliciente. Ita cit. Valq. n. 430. & seq. 2. Per hæc soluta manent fundamenta sententiæ prioris.

678. Quares tertio: an DEUS remuneretur merita justorum ultra condignum, id est, an conferat majorem beatitudinem, quam ipsorum opera mereantur condignè? Negant aliqui apud Valq. D. 215. c. 4. uti nec, quod demerita mitius puniat, quam condignitas ipsorum exposcit. Affirmat Valq. piè enim credendum est de divina bonitate, quod ex affluentia gratitudinis plus gloriæ adjiciat, quam merita postulerent. Dices contra n. 677. ergo est frustraneum Ascetarum consilium, ut nostra opera uniamus cum meritis Christi, & sic unita offeramus Patri cælesti. Respondeo cum Haun. n. 917. illum conjunctionis affectum habere solum vim orationis, quatenus per merita Christi petimus ut eorum intuitu DEUS nobis conferat alia utilia beneficia ad salutem.